

Commissie
Monitoring & Toezicht
Politiecellen Curaçao

COMMISSIE VAN TOEZICHT ARRESTANTENZORG
CURAÇAO

JAARVERSLAG 2017

JUNI 2018

1. Inleiding

In dit jaarverslag brengt de Commissie van Toezicht op de Arrestantenzorg Curaçao, (CTA –CW) verslag uit van haar werkzaamheden en bevindingen over het jaar 2017.

Terugblik vanaf de oprichting

In september 2013 is een verdachte in een strafzaak op Curaçao dood aangetroffen in een politiecel van het wijkteambureau te Barber.

Dat was voor de Minister van Justitie aanleiding om een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de zorgomstandigheden en de daaraan gekoppelde ambtelijke verantwoordelijkheden in verband met de dood van de verdachte.

Een belangrijke conclusie uit het onderzoek is dat het detentiewezen waaronder de arrestantenzorg verbeterd dient te worden. Het moet op een aanvaardbaar kwaliteitsniveau gebracht en onderhouden te worden.

Om uitvoering te geven aan de aanbevelingen uit het rapport van de Commissie van Onderzoek werd bij Landsbesluit van 23 januari 2015 no. 2014/058153 de Commissie Monitoring en Toezicht Politiecellen Curaçao, opgericht, om een continue en onafhankelijke “oog en oor” functie op de uitvoering van de justitiële instellingen teneinde de noodzakelijke verbeteringen van de arrestanten- en detentiezorg te bereiken.

Deze Commissie nader te noemen de Commissie van Toezicht Arrestantenzorg Curaçao en afgekort CTA-CW, krijgt onder meer als taak het bewaken van de naleving van het beleid door de justitiële instellingen, het bewaken van de kwaliteit van de arrestanten- en detentiezorg in de politiecellen en het instellen van een klachtenprocedure voor politiearrestanten en voor de bewoners van Brasami en Justitiële Jeugdrichting Curaçao (JJIC) alsmede het behandelen van de klachten en het adviseren over de afhandeling ervan.

Bij Landsbesluit no. 2016/028490 wordt het toezichtsgebied van de CTA-CW uitgebreid met het toezicht op de vreemdelingenbewaring in de vreemdelingenbarakken.

De CTA-CW heeft een aanvang gemaakt met haar werkzaamheden op 2 juni 2015 na de formele installatie van de Commissieleden door de Minister van Justitie.

Samenstelling van de commissie

De commissie bestaat uit 3 onafhankelijke leden en een ambtelijk secretaris.

De samengestelling bestaat uit de volgende personen:

De heer mr. Franklin m. Hanze – voorzitter

De heer Richenel. T. Meulens MBA – lid

De heer ir. Alfio R.B. Troeman MBA – lid

Mevrouw Lucette E. Tielen-Martes MSc. – Ambtelijk secretaris

De commissieleden worden benoemd voor de duur van 3 jaren. Zij kunnen door de Minister van Justitie worden herbenoemd

Werkwijze van de commissie

- De commissie stelt zich door inspecties op de hoogte van de toestand van de arrestantenzorg en de zorg aan ingeslotenen om haar taken zo goed mogelijk te kunnen vervullen.
- De commissie voert haar inspecties uit op basis van een jaarplanning. De inspectiebezoeken zijn onaangekondigd en worden steeds uitgevoerd door 2 commissieleden. De inspectie gebeurt aan de hand van een vastgesteld model inspectieverslag.
- De leden van de commissie hebben, op vertoon van een door het Ministerie van Justitie vastgesteld legitimatiebewijs waaruit blijkt dat zij lid zijn van de commissie, te allen tijde toegang tot de locaties waar arrestanten/ingeslotenen worden vastgehouden, behalve voor zover en voor zolang het een plaats betreft waar een ingeslotene op dat moment wordt gehoord of waar hij medisch wordt onderzocht.
- De richttijd voor het verkrijgen van toegang is 15 minuten nadat de Commissie zich gemeld heeft. Bij het verstrijken van deze richttijd kan de Commissie zich terugtrekken en rapporteren dat er geen toegang is verleend.
- De leden van de commissie zijn, ter uitvoering van hun taken, bevoegd alle ingeslotenen en bezoekers van de politiecellen(complexen), ook wanneer hen beperkingen als bedoeld in artikel 81, 90 en 534 van het Wetboek van Strafvordering zijn opgelegd, en in de vreemdelingenbarakken, Brasami en JJIC, vragen te stellen.
- De leden van de commissie worden door de politiechef of inrichtingsdirecteur geïnformeerd over de veiligheidsvoorschriften en dienen de op grond daarvan gegeven aanwijzingen door ambtenaren van politie en het personeel, terstond op te volgen.
- De korpschef of inrichtingsdirecteuren brengen alle voor de uitoefening van de taken van de commissie van belangrijke beleidsvoorschriften en uitvoeringsregels, feiten en omstandigheden, ter kennis van de commissie.
- Leden van de commissie zijn tot geheimhouding verplicht van al wat hen in de uitoefening van hun taken ter kennis komt behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hen tot bekendmaking verplicht of uit de tenuitvoerlegging van hun taken de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.
- De Commissie en haar leden ontvangen van de korpschef en alle overige ambtenaren alle door haar gewenste inlichtingen en hebben het recht alle op de ingeslotene betrekking hebbende bescheiden, waaronder tevens hun persoonsgegevens, in te zien en/of in gedrukte vorm op te vragen en te ontvangen.
- Van de bevindingen tijdens een inspectie wordt ten behoeve van de voor de (arrestanten)zorg direct verantwoordelijke leidinggevende een verslag gemaakt. De korpschef/directeur ontvangt een afschrift van dit verslag. Na de toevoeging van een verbeterplan worden beiden uiteindelijk gepubliceerd.

(Voor een nadere uitwerking van de procedure wordt verwezen naar het Reglement en Werkwijze van 5 juli 2016)

2. Rapportages 2017

Vergaderingen

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Curaçao, CTA- CW, heeft in het jaar 2017 totaal 23 reguliere vergaderingen gehouden .

Sinds de formele installatie van de CTA-CW in juni 2015, is in totaal 72 keer vergaderd.

Kennismakingsbezoek aan de Minister

Op 2 maart 2017 heeft de CTA CW een kennismakingsbezoek gebracht aan Minister van Justitie mr. O. Martina waarbij ook het Jaarplan 2016 is overhandigd.

Kennismakingsbezoek aan de (nieuwe) minister

Op 13 juni 2017 heeft de CTA-CW een kennismakingsbezoek gebracht aan Minister van Justitie mr. Q. C.O. Girigorie waarbij ook het jaarverslag 2016 is overhandigd.

Het was een erg informatieve bijeenkomst en er was amper tijd om over de verschillende kwesties binnen het werkveld te praten.

Gezamenlijke Vergadering met de Minister van Justitie en de SG

Op 20 november 2017 heeft de CTA CW gezamenlijk met de Commissie van Toezicht Gevangenen (CvT SDKK) met de Minister van Justitie en de Secretaris Generaal van Justitie vergaderd.

Bespreekpunten waren :

1. De rode lijn die uit alle inspecties naar voren is gekomen; het ontbreken van een calamiteitenplan en andere veiligheidsaspecten zowel in de complexen als van de periferie. CTA CW is van mening dat alleen de bouw van een nieuw politiecellencomplex hieraan een structurele oplossing kan bieden.
2. Het tekort aan personeel en de opleiding –en training van arrestantenverzorgers.
3. Bij de inspectie van de ophoudcellen gelegen in Hof van Justitie is de CTA CW gestuit op een bevoegdheidsvraagstuk . Hoewel voorlopige afspraken zijn gemaakt dient een structurele oplossing hiervoor te komen.
CTA CW stelt voor een landsverordening waarin alle justitiële toezichtstaken worden gebundeld en waarbij er sprake is van functie gebonden toezicht i.p.v. locatie gebonden.
Er wordt afgesproken dat de SG dit vraagstuk zal voorleggen aan de justitie juristen.
4. CTA CW en CvT SDKK hebben de intentie in 2018 een symposium te organiseren met als thema “ Kan toezicht bijdragen tot kwaliteitsbevordering in Justitiële keten”?
De Minister van Justitie vindt dit een goed streven en stelt voor om het symposium te organiseren binnen de voormalige Ned Antillen.

5. De minister geeft voorts aan een prioritaire keuze te hebben gemaakt om te investeren in de jeugd en is bezig met zowel de open als gesloten deel van de JJIC. Tevens wordt door de Minister de nodige investering ingezet op de ORV t.b.v. opleiding van politieambtenaren.

3. werkzaamheden

Inspecties

In de verslagperiode zijn de volgende complexen voor een inspectie bezocht:

1. Verslavingskliniek Brasami afdeling Hamaka op 16 januari 2017
2. Politiecellencomplex Rio Canario op 20 februari 2017
3. Politiecellen Barber op 25 maart 2017
4. Ophoudcellen Hof van Justitie op 10 mei 2017
5. Vreemdelingenbarakken op 8 juni 2017
6. Politiecellen Blok 1 op 28 juni 2017
7. Ophoudcellen Garipitoweg op 04 oktober 2017
8. Gesloten JJIC op 11 oktober 2017
9. Jeugdafdeling Hamaka/Brasami op 22 november 2017
10. Ophoudcellen Hato luchthaven op 30 november 2017

In de maand juli tot medio augustus heeft de CTA CW geen vergadering noch inspectiebezoeken gehouden.

Wel zijn er gesprekken gevoerd over eerder uitgevoerde inspecties met diverse instanties ter bespreking van inspectiebevindingen, conclusies en aanbevelingen.

De inspectie bij de vreemdelingenbarakken was voor de Commissie aanleiding om op 26 juni 2017 de minister op de hoogte te brengen van de situatie zoals aangetroffen bij de Vreemdelingenbarakken

Vergadering met justitiële Stakeholders

Na op diverse inspectiemomenten de onveilige en inhumane situatie in de politiecellen van Barber en Rio Canario te hebben geconstateerd en deze met de leiding van het KPC te hebben besproken, heeft CTA CW het initiatief genomen om in een vergadering met alle justitiële stakeholders de problematiek aan te kaarten ten einde tot oplossingen te kunnen geraken.

De genodigden voor de vergadering die op 30 mei 2017 werd gehouden, waren:

De PG/OM-KPC-SDKK- Raad van Toezicht Gevangenenwezen- Raad voor de Rechtshandhaving –SG en Sectordirecteuren Justitie en een medewerker in representatie van de Minister van Justitie.

Alle genodigden, danwel hun vertegenwoordigers, m.u.v. de Raad voor de Rechtshandhaving hebben de vergadering bijgewoond en met hen zijn concrete afspraken gemaakt voor het maken van een plan voor korte en lange termijn oplossingen voor de “mixed regimes” in de politiecellen; de opvang van ongedocumenteerden en de slechte staat van de infrastructuur bij de politiecellencomplexen.

De sector directeur ROOV zou de coördinatie op zich nemen voor het opmaken en uitwerken van dit plan.

Maatregelen Minister van Justitie n.a.v. de situatie binnen de politiecellencomplexen

In de afgelopen periode en daarvóór heeft de Minister van Justitie naar aanleiding van de situatie in de politiecellencomplexen, verschillende maatregelen genomen.

De commissie juicht een dergelijke aanpak toe, doch plaatst hierbij enige vraagtekens; de commissie is namelijk van oordeel dat over de jaren heen genomen maatregelen niet tot structurele verbeteringen in de huidige situatie hebben geleid en noch zullen leiden, zolang het land niet beschikt over een nieuw, centraal, landelijk politiecellen-complex, dat op een moderne leest is geschoeid en waarbij arrestantenverzorgers een degelijke, relevante opleiding hebben genoten.

Tevens wijst de commissie op de noodzaak om planning en control instrumenten in te zetten om de noodzakelijke verbeteringen in het zorgveld daadwerkelijk door te kunnen voeren. Het gaat hierbij om beleid-financiële middelen-HRM tools en deze opnemen in de begrotingscyclus – jaarplanning en managementrapportages van het KPC.

Ophoudcellen Gebouw Hof van Justitie

Op 10 mei 2017 heeft de commissie een inspectiebezoek afgelegd aan de 2 ophoudcellen in het gebouw van het Hof van Justitie op Curaçao. Als gevolg van dit bezoek heeft er tussen de commissie aan de ene kant en de vicepresident (mr. M. De Kort) en het lid van het Hof van Justitie (mw. N. Martinez) aan de andere kant, een bespreking plaatsgevonden aangaande de reikwijdte van de bevoegdheid van de commissie; het ging met name over de vraag of de commissie bevoegd is tot het houden van inspectiebezoeken in het gebouw van het Hof van Justitie. In afwachting van een definitief uitsluitel hierover, is afgesproken dat de commissie voortgaat met inspectiebezoeken aan die twee ophoudcellen. Het onderhavig gesprek onderschrijft nogmaals de noodzaak van een wettelijke regeling (landsverordening) die alle toezichtsorganen van de justitiële keten onder één noemer brengt en alle aspecten van hun werkzaamheden regelt.

Verbeterplannen

Na een inspectiebezoek maakt CTA-Cw conform haar procedure een Inspectieverslag (IV) op. Dit verslag wordt opgestuurd naar de directie van de instelling met een uitnodiging tot een bespreking ervan. Na de bespreking van het IV dient de instelling een Verbeterplan (VP) op te stellen waarin wordt aangeduid hoe en binnen welke termijn verbeteringen worden doorgevoerd. Van het IV en het VP wordt een Inspectierapport (IR) opgesteld die eerst aan de Minister van Justitie wordt voorgelegd om vervolgens op de website van de CTA CW te worden geplaatst.

Ervaring leert dat de verbeterplannen erg lang op zich laten wachten. Zo is het VP van de inspectie van Blok 1 van 8 november 2016 en van Brasami van 16 januari 2017 tot voor kort niet ontvangen.

CTA-CW heeft daarom haar publicatie Protocol als volgt aangepast: het inspectierapport (IR) wordt na de bespreking met de instelling opgemaakt; vervolgens wordt het verbeterplan (VP) als een bijlage met het IR naar de Minister gestuurd met de vermelding dat het VP niet is ingeleverd.

Toetsingskader

CTA Cw heeft een toetsingskader ontwikkeld, met input van het Nederlandse model, dat gebruikt zal worden om de verschillende aspecten van detentiezorg te kunnen toetsen aan de nationale en internationale regelgeving en standaarden. Het is de bedoeling om daarmee een actieve rol te spelen in het verhogen van het zorgniveau binnen een gedwongen kader. Het toetsingskader is nog steeds in concept.

Het gedeelte van de medische zorg van het toetsingskader zal binnenkort met de ambtelijke top van het Ministerie van GMN worden besproken zodat de eerste versie kan worden afgerond.

Conferentie ter bevordering van de kwaliteit van de zorg

De CTA CW wenst samen met de Commissie van Toezicht Gevangeniswezen een conferentie in het jaar 2018 te organiseren met als doel: het bewustmaken van de actieve naleving van wet en regelgeving ter bevordering van de kwaliteit van zorg in een gedwongen kader.

Bedrijfsvoering CTA CW

CTA CW heeft tijdig (februari 2016) een begrotingsverzoek ingediend voor het jaar 2017. Het is ons niet bekend of een budget is toegekend en kan het CTA CW daarom geen verplichtingen aangaan.

Op 12 april 2017 heeft de CTA een begroting voor 2018 aangevraagd. De commissie hoopt van u te mogen vernemen of de gelden zijn opgevoerd.

Website CTA-CW (www.toezichtarrestantenzorg.cw)

In het jaar 2017 zijn de volgende documenten op onze website gepubliceerd.

Op 12 juli 2017:

1. Inspectierapport Politiecellencomplex Barber (inspectiedatum 03-09-2016)
2. Inspectierapport Vreemdelingenbarakken (inspectiedatum 28-10-2016)
3. Inspectierapport Huisblok 1 (inspectiedatum 08-11-2016)

Op 19 juli 2017:

1. Inspectierapport JJIC gesloten

(inspectiedatum 28-11-16)

2. Inspectierapport Brasami/Hamaka (inspectiedatum 16-01-2017)
3. Inspectierapport Politiecellen Rio Canario (inspectiedatum 20-02-2017)
4. Inspectierapport Politiecellen Barber (inspectiedatum 25-03-2017)

4. Bevindingen

In 2017 heeft de commissie 10 inspectiebezoeken gehouden en hebben de commissieleden met 8 arrestanten gesproken.

Ontvangst, rondleiding en bezetting

De commissie is tijdens haar inspectiebezoeken over het algemeen enthousiast ontvangen en begeleid. De commissie heeft ook in 2017 op alle geïnspecteerde locaties signalen ontvangen van arrestantenverzorgers en begeleiders van de door hen ervaren onderbezetting.

Huisvesting

De commissie heeft geconstateerd dat de huisvesting situatie over het algemeen nog steeds (vgl met jaar daarvoor) niet voldoende op orde is.

Voor wat betreft de illegalen-opvangcentrum het volgende:

Er zal hoge prioriteiten moeten worden gegeven aan een nieuw illegalen-opvangcentrum.

Gegeven de omstandigheden met Venezuela, valt er te verwachten dat het aantal illegale vreemdelingen slechts toeneemt. De opvangcapaciteit is thans al niet optimaal. . De laatste tijd komt het ook nog voor dat illegale vreemdelingen door ruimtegebrek ook worden opgesloten in de andere normale politiecellen.

Deze situatie is ongewenst en onhoudbaar maar pogingen om tot een oplossing te komen hebben geen resultaat gesorteerd.

De vraag dringt zich eveneens op of dit illegalenprobleem niet in een bredere context (koninkrijksverband) zal moeten worden aangepakt. Het is n.l. niet denkbeeldig dat Curaçao in de zeer nabije toekomst overspoeld gaat worden met een groot aantal illegale vreemdelingen.

De vreemdelingenbarakken bevinden zich op het terrein van de gevangenis (SDKK). Zoals reeds vermeld in het vorige jaarverslag is de temperatuur en ventilatie (m.n. tijdens de warme maanden van het jaar) ondraaglijk. De verlichting is niet voldoende.

Hoewel de verzorging en bejegening binnen het complex naar omstandigheden verder redelijk te noemen is, kan men in zekere zin niet aan de indruk ontkomen dat het hier om een gevangenis gaat; dit is in strijd met de regels van de CPT voor wat betreft illegalenopvang.

De andere politiecellen zijn voorzien van een tafel, een bed en een toilet. Er is mogelijkheid om te

douchen. Er is ook een buitenruimte waar de ingeslotenen kunnen luchten. De cellen zijn verder voorzien van een communicatie-installatie waarmee vanuit elke cel contact met de bewaking (centraal) kan worden verkregen.

Gebreken worden nog steeds niet of na lange tijd verholpen. Het feit dat de bewoners zelf de ruimtes schoon moeten maken en er geen algemene schoonmaak is, constateert de commissie dat de hygiënische situatie met name in douches en toiletten vaak te wensen overlaat.

Veiligheid

BHV en ontruimingsoefeningen

Er wordt nog steeds niet voldoende aandacht besteed aan een calamiteitsplan inhoudende: de ontruiming bij incident; de nodige informatie aan beveiligers en ontruimingsoefeningen. De personeelsPlanning, uitvoering, registratie en evaluatie van BHV oefeningen zijn van groot belang voor de veiligheid van arrestanten/opgeslotenen en arrestantenverzorgers, beveiligers en begeleiders.

De commissie constateert dat alleen bij de Vreemdelingenbarakken een bedrijfsnoodplan aanwezig is en BHV oefeningen worden gehouden. De vluchtroute is echter/ meestal niet aangegeven.

Het tekort aan personel en de opeiding-en training van arrestantenverzorgers blijven een aandachtspunt. Er zijn wel blusmiddelen bij de politie-cellencomplexen aanwezig en worden gangen en nooddeuren vrij gehouden.

Suicide protocol

De regels voor de inrichting van een politiecellencomplex en de registratie van gegevens van ingeslotenen inclusief de procedure bij suicide zijn nog niet vastgesteld. De commissie dringt aan op de vaststelling en publicatie van de wettelijke regelingen in deze.

Verzorging

De commissie heeft tijdens haar inspecties geconstateerd dat de norm/werkwijze, voorwat betreft de opslag en het verstrekken van de medicijnen, bij de geïnspecteerde locaties meestal wel wordt toegepast. De commissie zal in samenspraak met de sector gezondheid van het Ministerie van GMN komen met een uniform beleid t.a.v het uitzetten, verstrekking en opslag van medicijnen om veiligheidsrisico's zo veel mogelijk te voorkomen.

bejegening

Er wordt steeds vaker geklaagd over het eten dat in/door de (centrale) keuken van de gevangenis wordt Verzorgd. Men vindt het eten onder andere smakeloos .

Bij een gesprek met een gevangene die een langdurige straf (meer dan 20 jaar) , vanwege zijn veiligheid, vooralsnog in de politiecel (huisblok 1) moest uitzitten, klaagde hij over het feit dat hij te lang en zonder enige vooruitzichten in zo'n kleine ruimte zal moeten verblijven. Hij wilde graag naar Nederland overgeplaatst worden en aldaar zijn verdere straf uitzitten. Volgens betrokkene kreeg hij hiervoor geen gehoor bij de betreffende autoriteiten.

Afgezien van een aantal individuele gevallen is de behandeling van de ingeslotenen goed te noemen.

Minderjarigen in politiecellen

Zoals vermeld staat in het vorige jaarverslag 2016, worden als regels geen minderjarigen ingesloten in de politiecellencomplexen. Minderjarige jongens worden overgebracht naar de gesloten faciliteit bij de JJIC terwijl minderjarige meisjes opgenomen worden in de half open meisjesafdeling "Kara pa Solo" bij de JJIC. In een enkel geval is het weleens voorgekomen dat de minderjarige die verdacht werd van een zwaar geweldsdelict werd opgesloten in politiecellen te Barber en een ander keer in Huisblok 1. In die gevallen wordt de minderjarige alleen in een cel geplaatst en worden de ouders gelijk in kennis gesteld. Zoals dat ook gebeurt bij de gesloten faciliteit van de JJIC, waar het regime gericht is op de specifieke zorg en bejegening die de minderjarige behoeft.

Oneigenlijk gebruik van politiecellen

De commissie heeft kennisgenomen (zie jaarverslag 2016) van de problematiek die zich afspeelde in met name de politiecellencomplex Barber en in mindere mate in Rio Canario waar al enkele jaren rekening gehouden dient te worden met 2 regimes tegelijkertijd. Dit vanwege het feit dat langgestraften uit veiligheidsoverwegingen in een politiecel worden geplaatst.

In de vreemdeingenbarakken zijn er een tweetal personen die langere tijd waren ingesloten. rechtszaken hadden aangespannen. Een van hun was reeds meer dan 100 dagen ingesloten. Een duidelijke onacceptabele situatie dus.

De Minister van Justitie heeft naar aanleiding van deze situatie de nodige maatregelen getroffen.

De CTA- CW is geïnformeerd dat de Justitie/ OM bezig was op korte termijn de nodige oplossingen te treffen voor de situatie in de vreemdelingenbarakken.

Huisregels

De commissie heeft geconstateerd dat de huisregels nog niet verstrekt worden aan ingeslotenen in verschillende talen. Bij binnenkomst zou de arrestant wel uitleg krijgen van de huisregels.

De commissie dringt in de bespreking nogmaals er op aan dat iedere arrestant de beschikking krijgt over de huisregels.

Klacht van ingeslotene

Op 8 juni 2017 is door een ingeslotene een klacht ingediend en als zodanig geregistreerd, over zorg aspecten binnen Verslavingskliniek Brasami. Het Ministerie van GMN was betrokken bij de afhandeling van de klacht.

Het totale oordeel over de bejegening van de arrestanten/ingeslotenen kan (afgezien van de vermelde situatie bij de vreemdelingenbarakken en de zg mix regime) worden samengevat als **voldoende/goed**

De CTA CW zal de kwaliteit van de arrestantenzorg nauwgezet monitoren